

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 28999-11-20

ניתנה ביום 11 אפריל 2021

המבקשת

גב' שירה רבן

-

המשיבות

1. גב' שרה נתניהו
2. מוריה שירותי ניקיון
3. מדינת ישראל

לפני: הנשיאה ורדה וירט-ליבנה, השופטת לאה גליקסמן, השופט מיכאל שפיצר
נציגת ציבור (עובדים) גב' חיה שחר, נציג ציבור (מעסיקים) מר מרדכי כהן

בשם המבקשת - עו"ד נעמי לנדאו, עו"ד אביבה סיטבון-צרפתי
בשם המשיבה 1 - עו"ד ד"ר יוסי כהן
בשם המשיבה 2 - עו"ד גלעד פלג, עו"ד יאיר ארן
בשם המשיבה 3 - עו"ד מגי קריטנסטיין, עו"ד משה וילינגר

החלטה

הנשיאה ורדה וירט-ליבנה

1. לפנינו בקשת רשות ערעור על החלטת בית הדין האזורי בירושלים מיום 4.11.2020 (הנשיא אייל אברהמי ; סע"ש 53675-10-17) במסגרתה נדחתה בקשת המבקשת כאן, גב' שירה רבן (להלן: **המבקשת**) להגשת ראיות נוספות, וזאת לאחר תום פרשת הראיות ובטרם הוגשו סיכומי המשיבה 3 (להלן: **הבקשה**).
2. בבקשה עתרה המבקשת לכך שבית הדין האזורי יתיר לה לצרף לחומר הראיות בהליך את תמלילי חקירתם המשטרית של מר יעקב קדוש, מר אפי אזולאי, גב' ליאורה בביאן, וגב' נילי קדוש (להלן: **העדים**) הנוגעת לתוכן עדותם ולנסיבות מתן התצהירים שהוגשו מטעמם בבית הדין האזורי במסגרת הדיון בתביעתה של המבקשת. עוד התבקש צירופו של תמליל עימות שנערך במשטרה בין מר אפי אזולאי למר יעקב קדוש. לעניין תמלילים אלו ציין בית הדין האזורי בהחלטתו:

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 28999-11-20

"מדובר בחקירות משטרה שנערכו לארבעה העדים שהעידו בפנינו בתיק זה, בחשד שמסרו עדות שקר בפנינו ובחשד ששידלו למתן תצהיר שיקרי, תמורת טובת הנאה".

רקע והחלטת בית הדין האזורי

3. המבקשת הועסקה במשיבה 2 (להלן: **מוריה**) החל מיום 27.8.2017 ועד ליום 1.10.2017, בתפקיד של עובדת ניקיון במעון ראש הממשלה בירושלים.
4. ביום 27.10.2017 הגישה המבקשת תביעה בסך 225,000 ש"ח כנגד המשיבות (וכנגד נתבעים נוספים שנמחקו מההליך בהמשך), במסגרתה טענה להעסקה פוגענית ובחוסר תום לב, להתנכלות ולהתעמרות במהלך עבודתה מצידה של המשיבה 1 (להלן: **גב' נתניהו**).
5. בפני בית הדין האזורי התקיימו מספר דיונים ובתוכם שלושה דיוני הוכחות במסגרתם נחקרו העדים על התצהירים שהגישו. בסופו של דיון ההוכחות שהתקיים ביום 23.12.2019 ניתנה החלטת הנשיא אברהמי במסגרתה נקבעו המועדים להגשת סיכומים מטעם הצדדים. ביום 1.6.2020 הוגשו הסיכומים מטעם המבקשת ובהמשך הוגשו הסיכומים מטעם מוריה וגב' נתניהו.
6. ביום 9.9.2020 - ובטרם הוגשו סיכומים מטעם המשיבה 3 (להלן: **המדינה**) - הגישה המבקשת את הבקשה שעניינה צירוף פרוטוקול חקירתם של העדים ביחידת להב 433 במשטרת ישראל, כמפורט לעיל. בבקשה צוין כי מחומרי חקירתם של העדים במשטרה כפי שהועברו לידי ב"כ המבקשת - עו"ד לנדאו - עולה לכאורה כי לגב' ליאורה בביאן ולגב' נילי קדוש (שהועסקו במעון ראש הממשלה בתקופות הרלבנטיות לתביעת המבקשת) הובטחו טובות הנאה בתמורה למסירת תצהיר שקר בבית הדין, וזאת במטרה להכשיל את תביעתה של המבקשת. עוד נטען כי חיזוק למסקנה זו ניתן למצוא בתמלילי חקירתם של מר אפי אזולאי, אב הבית במעון ראש הממשלה בתקופה הרלבנטית, ומר יעקב קדוש שהיה ממונה על המבקשת ועל גב' בביאן וגב' קדוש מטעמה של חברת מוריה בתקופה הרלבנטית. החומר הוגש במעטפה סגורה לבית הדין ולצדדים.
7. בהחלטה מיום 4.11.2020 דחה בית הדין האזורי את הבקשה מפני שהתרשם כי חומר החקירה אינו עוסק במישרין בעניינים המצויים בליבת המחלוקת שבין הצדדים - שאלת התנהלותה של גב' נתניהו כלפי המבקשת - אלא בהתנהלות

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 28999-11-20

הכללית במעון ראש הממשלה, וכי הרלבנטיות של חומר החקירה לעניין שבמחלוקת או לחקר האמת, אינה גוברת על אינטרס סופיות הדיון. עוד עולה מהחלטתו של בית הדין האזורי כי חלק מהתשובות שנמסרו על ידי העדים במסגרת חקירתם במשטרה אינן מתייחסות לתקופת העסקתה של המבקשת במעון ראש הממשלה. לפיכך קבע בית הדין האזורי כי קבלתם של חומרי החקירה תחייב לזמן את העדים הרלבנטיים לעדות נוספת בפניו, ומשכך בהכרח תפגע ביעילות הדיון, ובשים לב לתוכן העדויות כמפורט לעיל - פגיעה שכזו, בשלב בו מצוי ההליך, אינה מוצדקת. אשר על כן ועל יסוד האמור קבע בית הדין האזורי כי **"פתיחת ההליך מחדש, כאשר עסקינן בעניינים שאינם בליבת המחלוקת המשפטית והעובדתית, אינה נכונה ואינה ראויה"**.

8. החלטה זו היא מושא בקשת רשות הערעור שלפנינו.

9. לאחר שהוגשו תגובת הצדדים לבקשת רשות הערעור, בהחלטה מיום 20.12.2020 נקבעה הבקשה לדיון לפני מותב. דיון לפנינו התקיים ביום 9.2.2021.

טענות הצדדים

10. בבקשת רשות הערעור ובדיון שהתקיים בפנינו טוענת ב"כ המבקשת כי שגה בית הדין האזורי כשדחה את בקשתה לצירוף תמלילי חקירתם המשטרתית של העדים, שכן צירוף התמלילים כראיות לתיק **"עשוי להיות בעל השלכה ישירה ומרחיקת לכת על טענות המשיבה 3 והצדדים האחרים לתובענה"**. זאת, ממספר טעמים.

ראשית, משום שמדובר בראיות חדשות שלא היו קיימות בעת ניהול פרשת ההוכחות, ומטבע הדברים לא היו בידי המבקשת באותה עת. משכך, אי הגשת הראיות בשלב מוקדם יותר אינו פרי מחדל מצידה. לעניין זה מציינת המבקשת גם כי בניגוד לקביעתו של בית הדין האזורי, חקירת המשטרה הסתיימה (הודעת פרקליטות מחוזי י-ם פלילי מיום 7.9.2020).

שנית, משום שחומרי החקירה נוגעים באופן ישיר לשאלות העומדות במחלוקות בין הצדדים לתיק. כך, תמלילי החקירה מתייחסים לתקופת עבודתה של המבקשת במעון ראש הממשלה, להתנהלות במעון ומחוצה לו לאחר סיום העסקתה, וכן לנסיבות מסירת תצהיריהם של העדים בבית הדין האזורי. לשיטתה של המבקשת ובניגוד לקביעת בית הדין האזורי, נסיבות מסירת התצהירים ומתן

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 28999-11-20

העדויות בהליך רלבנטיות ויש בהן כדי להשליך הן על השאלות העומדות במחלוקות והן על תוצאת ההליך.

שלישית, בהוספת תמלילי החקירה לתיק לא יהיה כדי לעכב את ההליך משום שחומרי החקירה אינם מהווים "עדות שמיעה" ואין צורך לשוב ולשמוע את העדים. נוסף על כך, השאלה אם תמלילי החקירה הם בבחינת עדות שמיעה אם לאו, נוגעת ממילא למשקלם הראייתי ולא לשאלה אם הם ראיות חשובות ורלוונטיות להליך. מכל מקום המבקשת טוענת כי גם אם ימצא בית הדין כי יש לשוב ולשמוע את העדים, הרי מן הדין לעשות כן למרות התארכות הדיון.

לאור האמור טוענת ב"כ המבקשת כי בקשתה להוספת חומרי החקירה כראיות לתיק עונה על התנאים כפי שנקבעו על ידי בית דין זה בבר"ע (ארצי) 31251-08-14 **תאיר סעיד – קיבוץ קליה** (5.1.2015) (להלן: **עניין קליה**), ועל כן יש לקבל את בקשת רשות הערעור ולאפשר לה להגיש את חומרי החקירה לתיק.

11. ב"כ של **גב' נתניהו** טען כי אין לאפשר את הגשת תמלילי החקירה כראיות לתיק, וזאת ממספר טעמים.

ראשית, מאחר שהגשת חומרי החקירה תחייב את זימונם החוזר של העדים לחקירה נגדית בפני בית הדין. ב"כ של **גב' נתניהו** מתנגד בכל תוקף לפתיחת ההליך מחדש ולטענתו תוצאה כזו אינה סבירה ומנוגדת ליעילות הדיון ולאינטרס בדבר סופיות הדיון. יתר על כן, הוספת חומרי החקירה בשלב זה היא מדרון חלקלק עד כדי "מהפך בדיני הראיות", שכן לשיטת ב"כ של **גב' נתניהו** מכאן והלאה בכל הליך יוכל צד שאינו שבע רצון מעדות פלונית, לטעון כי אחד מהעדים שיקר ולהגיש נגדו תלונה במשטרה. בהקשר זה טוען ב"כ של **גב' נתניהו** כי על פי הנוהג הקיים, הנשען על נוהל שהוציא היועץ המשפטי לממשלה, המשטרה אינה מתערבת בסכסוכים אזרחיים העומדים ותלויים בבית הדין או בבית המשפט, ואינה חוקרת עדים בחשד שלא אמרו אמת בעדותם. יתר על כן, לטענת ב"כ של **גב' נתניהו**, בתי המשפט בישראל קובעים מדי יום בהליכים אזרחיים כי עדים שיקרו, זייפו וכיו"ב, ללא התערבות מצד המשטרה.

שנית, תוכן הודעות העדים כפי שנמסרו בחקירה המשטרתית וכפי שהן משתקפות מהתמלילים מעיד כי לשאלות שנשאלו במשטרה אין כל קשר לשאלות הנדונות בהליך והן לא מועילות לקידומו. יתר על כן, לטענת ב"כ של **גב' נתניהו** החשד לפיו לעדים הובטחה טובת הנאה אם ישקרו בתצהיר הופרך על ידי כל העדים, ולא בכדי לא הוגשו כתבי אישום והתיקים כנגד העדים נסגרו.

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 28999-11-20

שלישית, לטענת ב"כ גב' נתניהו המדינה עושה יד אחת עם המבקשת במטרה לפגוע בראש הממשלה. בהקשר זה מציין ב"כ של גב' נתניהו כי מסירת חומרי החקירה לב"כ המבקשת מנוגדת להנחיות פרקליט המדינה, וכי עריכת החקירה המשטרתית ומסירת חומרי החקירה לב"כ המבקשת, לאחר שהסתיימו חקירות העדים והוגשו חלק מהסיכומים, מהווה שיבוש הליכי משפט מובהק, שמטרתו להשפיע על בית הדין.

12. המדינה אינה מתנגדת לצירוף חומרי החקירה לתיק בית הדין האזורי, ואינה מתנגדת להבאתם של העדים לחקירה נוספת. זאת, בשל החשיבות הרבה לכך שהתמונה כולה תהיה פרושה בפני בית הדין. להלן בתמצית טענות המדינה.

ראשית, חומרי החקירה קשורים ומתייחסים גם לתקופת העסקתה של המבקשת במעון הרשמי. לפיכך, ובשים לב לגמישות הנוהגת בבתי הדין לעבודה בכל הקשור לראיות ולסדרי הדין, אין מקום לעמידה דווקנית על כללים אלו בהליך זה ויש לקבל את חומרי החקירה לתיק.

שנית, יש חשיבות רבה לכך שהתמונה הראייתית המלאה תהיה פרושה בפני בית הדין האזורי, בטרם מתן הכרעה בהליך. יתר על כן, יש חשיבות רבה לנסיבות מסירת תצהיריהם ועדויותיהם של העדים, שכן יש בכך כדי להשליך על מהימנות העדויות שניתנו ביחס למחלוקת המרכזית בין הצדדים, כלומר האם גב' נתניהו התעמרה במבקשת כפי שנטען בתביעה.

שלישית, שגה בית הדין האזורי כשקבע כי על מנת להכריע במחלוקת שביסודו של ההליך די בבחינת הדברים שהוחלפו בין המבקשת לגב' נתניהו, מפני שיש לבחון כל ראיה רלוונטית העשויה לסייע בגילוי האמת, ובכלל זה את ההתנהלות והסדר הכללי במעון ראש הממשלה.

13. ב"כ חברת מוריה טענו כי הם מתנגדים להוספת חומרי החקירה לתיק. זאת, מפני שמדובר בחריגה מסדרי הדין הקבועים בתקנות בית הדין לעבודה ובהתאם להלכה הפסוקה חריגה כזו תתאפשר רק במקרים חריגים, בהתקיימם של תנאים מסוימים ועל מנת למנוע עיוות דין - מה שלא מתקיים בענייננו. לטענת ב"כ של חברת מוריה חומרי החקירה אינם רלבנטיים לשאלות העולות במסגרת תביעתה של המבקשת בבית הדין האזורי. יתר על כן, בקשת רשות הערעור מהווה ניסיון לשפר את עמדותיה של המבקשת באמצעות הבאת מסמכים חדשים, באופן החותר תחת לשון התקנות ותחת תכלית ההליך של הגשת ראיות הזמה ועל כן

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 28999-11-20

היא נגועה בחוסר תום לב היורד לשורשו של עניין, והיא אף נוגדת את הבסיס עליו נשענת השיטה האדברסרית. לשיטת ב"כ של חברת מוריה, רק מטעם זה לבדו יש לדחות את הבקשה.

הכרעה

14. לאחר שנתנו דעתנו לטיעוני הצדדים בפנינו ולכלל החומר שבתיק, הגענו לכלל מסקנה כי דין בקשת רשות הערעור להידחות.

15. ההחלטה מושא בקשת רשות ערעור זו היא החלטה בבקשה להוספת ראיה, כלומר החלטה הנוגעת לאופן ניהול הדיון. נקודת המוצא היא כי בקשה לצירוף ראיה היא מסוג הבקשות שהחלטה בהן נתונה לשיקול דעת הערכאה הדיונית (ראו למשל: בר"ע (ארצי) 53894-11-12 **סעדיה נדב צורף כסף בע"מ - נזאם קרקי** (4.12.2012)). יתר על כן, הלכה היא כי ערכאת הערעור אינה ממהרת להתערב בהחלטות דיוניות של הערכאה בפניה מתנהל ההליך ושבפניה פרושה יריעת ההתדיינות בין הצדדים, למעט במקרים חריגים ויוצאי דופן (ראו למשל: בר"ע (ארצי) 59549-11-20 **אלעזר פרברי - המוסד לביטוח לאומי** (25.11.2020)).

16. תקנה 124 לתקנות בית הדין לעבודה (סדרי דין), תשנ"ב-1991 (להלן: **התקנות**) קובעת כדלקמן:

124. בית הדין רשאי, בכל עת, לתקן כל פגם או טעות בכל הליך, וליתן הוראות בדבר הוצאות או בענינים אחרים ככל שייראה לו צודק, וחובה לעשות כל התיקונים הדרושים כדי לפסוק בשאלות השנויות במחלוקת בין בעלי הדין, והוא הדין לגבי הרשם בהחלטה שנתן.

17. בהתאם לסדרי הדין על בעל דין להביא את ראיותיו ב"חבילה אחת" (ראו למשל: עניין **קליה**; ע"א 579/90 **מרדכי וגילה רוזין נ. ציפרה בן נון** פ"ד מו 738 (1992)). אלא שהעובדה כי בעל דין מבקש להגיש ראיה שלא בהתאם לסדר הבאת הראיות, תהא הסיבה לכך אשר תהא ועל אחת כמה וכמה שלא מחמת אשמו, אין בה - לכשעצמה - כדי להצדיק את דחיית בקשתו ומוטל על הערכאה הדיונית לבחון

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 28999-11-20

- כיצד יש ליישב בין שני אינטרסים בסיסיים בהליך השיפוטי: האחד, האינטרס של ניהול ההליך המשפטי כתיקונו, והשני עניינו באינטרס של בירור האמת.
18. ככלל, בבתי הדין לעבודה נהוגה "גישה סלחנית" לפיה בהתקיים נסיבות מיוחדות ומסוימות יעדיף בית הדין את השגת מטרתו העיקרית - לעשות משפט וצדק - על פני שמירה על כללי הפרוצדורה (ראו: ע"ע (ארצי) 53169-10-12 חגי דוד (דפוס משה) - יגאל אורמן (4.4.2013); ע"ע (ארצי) 62411-10-13 ויקטור קובלקובסקי - י.מ. ניהול ואחזקות חדרה בע"מ (4.2.2014)). עם זאת, גישתו הסלחנית של בית הדין לעבודה, בכל הנוגע לסדרי דין, אינה בלתי מוגבלת ואינה מתעלמת מאינטרסים לגיטימיים של צדדים אחרים לדיון ומאינטרס הציבור ביעילות הדיון (ראו: ע"ע (ארצי) 1359/01 רבקה הופמן - עוזי משלי (18.6.2002)).
19. לאחר שאמרנו כל זאת, יש להדגיש כי הבקשה מושא בקשת רשות ערעור זו היא בקשה להגשת חומרי החקירה בלבד. המבקשת אינה עותרת לכך שבית הדין האזורי יתיר לה גם לשוב ולחקור את העדים על תצהיריהם לעומת גרסתם כפי שהיא עולה מתמלילי החקירה המשטרית. ב"כ של גב' נתניהו הוא שציין בפנינו בדיון בבקשת רשות הערעור כי ככל שתוכל המבקשת להגיש את חומרי החקירה, מתחייבת הבאתם של העדים לעדות וחקירה נוספת בפני בית הדין האזורי. ואכן, יש קושי בהגשת בקשה להגשת ראיות נוספות מהסוג שמבוקש להגיש בהליך זה, מבלי לחקור את העדים הרלבנטיים על כך.
20. תמלילי חקירות העדים במשטרה אינם ראיות בפני עצמם ולכל היותר מדובר בחומר שעל יסודו ניתן לחקור את העדים על מנת לקעקע את אמינותם. חקירת העדים נדרשת על מנת לאפשר להם להתייחס לאמור באותם תמלילים ובכך לסייע לבית הדין להגיע לחקר האמת ולאפשר - ככל שכך יתרשם - להביא לשינוי בממצאיו של בית הדין לפניו נפרשה התמונה במלואה. זאת, לרבות ובעיקר בכל הקשור למהימנות תוכן העדויות שניתנו בפניו (השוו: ע"א 488/83 בן ציון צנעני נ' מאיר אגמון (13.12.1984)).
21. הנה כי כן, הגשת הבקשה בשלב זה של ההליך מנוגדת לסדר הבאת הראיות המקובל והגשת הראיות תחייב שמיעות עדויות. מכל מקום, לא מצאנו בשלב זה להתערב באיזון שערך בית הדין האזורי בין השיקולים שעניינם ביעילותו של ההליך ואינטרס סופיות הדיון, ובין האינטרס של חשיפת האמת, בכפוף לאמור להלן.

בית הדין הארצי לעבודה

בר"ע 20-11-28999

22. מבלי להביע עמדה בשאלה האם מדובר בחומר רלבנטי להליך אם לאו - שאלה הנתונה כאמור לשיקול דעתו של בית הדין האזורי - ובהתאם לסמכותו של בית הדין האזורי המסורה לו בהתאם לסעיף 124 לתקנות, אם במהלך הכנת פסק הדין יהיה סבור בית הדין האזורי כי יש משקל משמעותי יותר לקבלת החומר הנוסף ולפיכך יש להתיר את צירופו - לרבות תוך מתן אפשרות לחקירתם של העדים - יוכל לעשות זאת באותו שלב.

23. אשר על כן, הגענו לכלל מסקנה כי נכון הוא שמלאכת האיזון בשאלת צירוף חומרי החקירה תתבצע על ידי הערכאה הדיונית המצויה בליבת ההליך ובחומר הראיות במלואו, באופן כזה שניתן יהיה לשנות מההחלטה מושא בקשת רשות ערעור זו, ככל שיימצא בית הדין האזורי כי יש בכך צורך לשם מתן הכרעה בהליך. יודגש כי אין בהחלטתנו זו הכרעה לגופן של טענות וכאמור אין בה משום הבעת עמדה לגופן של עניין. כל טענות הצדדים שמורות להם ובית הדין האזורי ימשיך וינהל את ההליך כחוכמתו.

24. סוף דבר – בכפוף לכל האמור לעיל, בקשת רשות הערעור נדחית.

25. המבקשת תישא בהוצאות הערעור בסך 5,000 ש"ח שישולמו למשיבות 1 ו-2 בחלקים שווים.

ניתנה היום, כ"ט ניסן תשפ"א (11 אפריל 2021), בהעדר הצדדים וישלח אליהם.

מיכאל שפיצר,
שופט

לאה גליקסמן,
שופטת

ורדה וירט-ליבנה,
נשיאה, אב"ד

מר מרדכי כהן,
נציג ציבור (מעסיקים)

גברת חיה שחר,
נציגת ציבור (עובדים)